

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE

ÎN ROMÂNIA

în anul 2011

Cercetarea statistică privind investițiile străine directe (ISD) a fost realizată de Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică. Obiectivul principal al cercetării statistice a fost determinarea soldului ISD în România la 31 decembrie 2011 și a fluxurilor (mișcărilor) ISD în cursul exercițiului financiar 2011, în întreprinderile investiție străină directă rezidente.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Metodologia utilizată la realizarea cercetării statistice ISD 2011 este cea prevăzută de manualul bilanței de plăți al Fondului Monetar Internațional, ediția a 5-a (BPM5).

• **Investiția străină directă:** relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate **investiții străine directe**: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, creditele dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

De asemenea, sunt considerate **investiții străine directe**, capitalurile din companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă și anume: capitalurile proprii ale asociaților și filialelor rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10% din capitalul social subscris.

• **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare al entităților fără personalitate juridică) sau cel puțin 10% din voturi, într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.

• **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

• **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10% din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin cel puțin 50% din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 și 50 % din capitalul social subscris.

• **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens contrar investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o participație de sub 10% din capitalul social al investitorului străin direct.

• **Componentele investițiilor străine directe:**

• **Capitalurile proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare aflat la dispoziția acestora.

• **Creditul net: creditele primite** de către întreprinderea investiție străină directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta, mai puțin **creditele acordate** de către întreprinderea investiție străină directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme.

• **Tipurile investițiilor străine directe** (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):

• **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero);

• **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți;

• **Dezvoltare de firme:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă .

*
*   *

Baza de sondaj a cercetării statistice a cuprins circa 45600 de întreprinderi investiție străină directă. Volumul total de unități cercetate, atât exhaustiv cât și aleator, a fost de 7026.

Au fost cercetate exhaustiv 6049 de întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5656 unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (38 de unități), toate societățile cu capital străin din domeniul asigurărilor (37 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 milioane lei, indiferent de numărul de salariați existenți, respectiv 318 de unități).

A fost cercetată aleator mulțimea de întreprinderi investiție străină directă având între 5 și 19 salariați inclusiv, aceasta fiind reprezentată de eșantionul format din 977 de unități din totalul de 9674 de unități.

Deosebit de cele de mai sus, au fost cercetate exhaustiv și întreprinderile ISD de gradul II (599 de unități).

Rata de răspuns a cercetării statistice ISD a fost de 97,2%.

Gradul de eroare al rezultatelor cercetării statistice privind investițiile străine directe în România la 31 decembrie 2011 (fluxuri și solduri) este de $\pm 3\%$, principalii indicatori cercetați fiind garantați cu o probabilitate de 95%.

REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE PRIVIND INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2011

1. Fluxul net de ISD în anul 2011

Fluxul net de ISD în anul 2011 a înregistrat un nivel de **1815 milioane euro** și este structurat astfel:

- **Participațiile nete** ale investitorilor străini direcți la capitalul întreprinderilor investiție străină directă din România în valoare de 1512 milioane euro (83,3 % din fluxul net de ISD). **Participațiile nete la capital** rezultă din diminuarea **participațiilor la capital**, în valoare de 4009 milioane euro, cu **pierderea netă**, în sumă de 2497 milioane euro. *Pierderea netă* a rezultat prin scăderea din *profitul net al întreprinderilor ISD* realizat în anul 2011 în valoare de 4710 milioane euro a *dividendelor repartizate* în anul 2011 în valoare de 2075 milioane euro, după care această valoare a fost diminuată cu *pierderile întreprinderilor ISD* din anul 2011 în valoare de 5132 milioane euro. Modul de calcul este în conformitate cu metodologia internațională de determinare a *profitului reinvestit* de către întreprinderile ISD, respectiv a *pierderii nete* înregistrate de către acestea.

- **Creditul net primit** de către întreprinderile investiție străină directă de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, în sumă de 303 milioane euro, ceea ce reprezintă 16,7% din fluxul net al ISD.

În anexa 1 este prezentat *fluxul net ISD* și componentele acestuia (*participațiile la capital, profitul reinvestit/pierderea netă și creditul net de la investitori*), repartizat pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD. Din analiza acestor date se evidențiază următoarele:

- În majoritatea domeniilor de activitate economică, în care ISD au pondere importantă, se constată majorări ale participațiilor la capital în întreprinderile ISD, ceea ce semnifică continuarea procesului investițional în anul 2011. Domeniile care au înregistrat cele mai importante majorări de capital au fost *industria* (1253 mil. euro) și în cadrul acesteia *industria prelucrătoare* (842 mil. euro), *construcții și tranzacții imobiliare* (939 mil. euro), *intermedieri financiare și asigurări* (913 mil. euro) și *comerț* (409 mil. euro).
- Principalele domenii economice în care pierderile au excedat profiturilor au fost *construcțiile și tranzacțiile imobiliare* (308 mil. euro profit, 1137 mil. euro pierderi), *intermedieri financiare și asigurări* (441 mil. euro profit, 1019 mil. euro pierderi) și *comerț* (756 mil. euro profit, 819 mil. euro pierderi).
- Prin repartizarea în anul 2011 a unor importante sume ca dividende, în domeniile menționate anterior s-a adâncit *pierderea netă* (*profitul, minus dividende repartizate, minus pierderi*). Astfel, în *comerț* s-au repartizat dividende în valoare de 298 mil. euro, în *intermedieri financiare și asigurări* în valoare de 156 mil. euro și în *construcții și tranzacții imobiliare* în valoare de 115 mil. euro.
- **Creditul net** primit de către întreprinderile ISD de la investitorii străini direcți în anul 2011 a înregistrat nivelul de 303 mil. euro, nivel foarte scăzut în raport cu perioada anterioară anului 2010. Câteva domenii de activitate au beneficiat însă de finanțări importante pe calea creditului mamă – fiică, respectiv *industria prelucrătoare* (trageri de 4159 mil. euro) și *energia* (trageri de 1329 mil. euro), *comerțul* (trageri de 2862 mil. euro), *construcții și tranzacții imobiliare* (trageri de 1400 mil. euro), precum și *intermedieri financiare și asigurări* (trageri de 498 mil. euro). Totuși, dintre domeniile economice menționate, numai *energia* și *intermedieri financiare și asigurări* au beneficiat de o finanțare semnificativă prin creditul net (237 și respectiv 112 mil.

euro), în toate celelalte domenii tragerile de noi credite de la investitorii străini direcți fiind acoperite sau chiar excedate de rambursările de credite primite de la aceștia, aflate în sold.

Este de remarcat că în *industrie*, în totalitatea sa, deși s-au înregistrat pierderi importante (1552 mil. euro) și a fost repartizate dividende în valoare de 958 mil. euro, prin nivelul participațiilor la capital înregistrate (1253 mil. euro), al creditelor nete primite (315 mil. euro) și al profitului obținut (2324 mil. euro) aceasta a beneficiat de un flux net ISD de 1382 mil. euro, reprezentând 76 % din fluxul net ISD al anului 2011.

2. Soldul ISD la sfârșitul anului 2011

Soldul final al ISD la 31 decembrie 2011 a înregistrat nivelul de **55139 milioane euro**, mai mare cu 4,9 % decât soldul final ISD al anului 2010. Acest rezultat a fost obținut prin adăugarea la soldul inițial al fluxului net de ISD a diferențelor valorice pozitive/negative provenite atât din reevaluările datorate modificării cursului valutar și a prețurilor unor active, cât și din retratări contabile ale valorii soldurilor inițiale ale unor întreprinderi raportoare.

Participațiile la capitalul social (inclusiv profitul reinvestit) al întreprinderilor investiție străină directă aveau la sfârșitul anului 2011 valoarea de 37001 milioane euro (67,0% din soldul final al ISD), iar **creditul net** total primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, a înregistrat nivelul de 18138 milioane euro, ce reprezintă 33,0% din soldul final al ISD. Creditul net cuprinde creditele pe termen mediu și lung cât și cele pe termen scurt acordate de către investitorii străini întreprinderilor lor din România, atât direct cât și prin intermediul altor firme nerezidente membre ale grupului.

2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării investitorilor străini spre ramuri economice (conform CAEN Rev.2), ISD s-au localizat cu precădere în *industria prelucrătoare* (31,5% din total). În cadrul acestei industrii cele mai bine reprezentate ramuri sunt *prelucrare țîței, produse chimice, cauciuc și mase plastice* (6,3% din total), *industria mijloacelor de transport* (5,2%), *metalurgia* (4,9%), *industria alimentară, a băuturilor și tutunului* (4,1%) și *ciment, sticlă, ceramică* (3,2%).

Alte activități care au atras importante ISD sunt *intermedierile financiare și asigurările* (reprezintă 18,2% din totalul ISD), *comerț* (11,4%), *construcții și tranzacții imobiliare* (10,7%), *tehnologia informației și comunicații* (5,4%).

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2011
Repartizare pe principalele activități economice**

	milioane euro	
	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	55139	100
Industrie	24487	44.4
Industria extractivă	2753	5.0
Industria prelucrătoare, din care:	17372	31.5
- alimente, băuturi și tutun	2251	4.1
- ciment, sticlă, ceramică	1768	3.2
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1029	1.9
- fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1062	1.9
- mașini, utilaje și echipamente	995	1.8
- metalurgie	2695	4.9
- mijloace de transport	2840	5.2
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	3468	6.3
- textile, confecții și pielărie	798	1.4
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	466	0.8
Energie electrică, gaze și apă	4362	7.9
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	2679	4.8
Agricultură, silvicultură și pescuit	1316	2.4
Comerț	6282	11.4
Construcții și tranzacții imobiliare	5897	10.7
Hoteluri și restaurante	431	0.8
Intermedieri financiare și asigurări	10026	18.2
Tehnologia informației și comunicații	2967	5.4
Transporturi	787	1.4
Alte activități	267	0.5

2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD

Având în vedere rolul foarte important în creșterea economică pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale, precum și caracterul de durată pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus să determine ponderea acestor categorii de destinații finale ale investițiilor în soldul ISD la finele anului 2011 și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold la finele anului 2011 în valoare de 27153 milioane euro, reprezintă 49,2% din soldul total al ISD, ceea ce conduce la un grad semnificativ de stabilitate al investiției străine.

Activitățile economice în care ISD se regăsesc în imobilizări corporale și necorporale la un nivel semnificativ (peste 5%) sunt: *industrie* (27,6% din total ISD), iar în cadrul acesteia *industria prelucrătoare* (cu 18,5% din total ISD), *comerț* (6,3%) și *construcțiile și tranzacțiile imobiliare* (5,7%).

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2011
Imobilizări corporale și necorporale
Repartizare pe principalele activități economice**

	milioane euro	
	Imobilizări corporale si necorporale	
	Valoare	% din total investiții străine directe
TOTAL, din care:	27153	49.2
Industrie	15228	27.6
Industria extractivă	2380	4.3
Industria prelucrătoare, din care:	10186	18.5
- mijloace de transport	1787	3.2
- metalurgie	1775	3.2
- alimente, băuturi și tutun	1545	2.8
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	1416	2.6
- ciment, sticlă, ceramică	1136	2.1
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	766	1.4
- mașini, utilaje și echipamente	560	1.0
- fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	485	0.9
- textile, confecții și pielărie	458	0.8
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	258	0.5
Energie electrică, gaze și apă	2662	4.8
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative	576	1.0
Agricultură, silvicultură și pescuit	680	1.2
Comerț	3477	6.3
Construcții și tranzacții imobiliare	3136	5.7
Hoteluri și restaurante	286	0.5
Intermedieri financiare și asigurări	1571	2.9
Tehnologia informației și comunicații	1578	2.9
Transporturi	501	0.9
Alte activități	120	0.2

2.3. Repartizarea soldului ISD pe regiuni de dezvoltare

Din punct de vedere teritorial se observă orientarea cu precădere a ISD spre regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI-ILFOV (61,7%), alte regiuni de dezvoltare beneficiare de ISD fiind

regiunea CENTRU (7,6%), regiunea SUD-MUNTENIA (7,4%), regiunea VEST (7,2%) și regiunea SUD-EST (5,4%).

Regiunea NORD-EST este cea mai puțin atractivă pentru investitorii străini, aici înregistrându-se numai 2,9% din investiția străină directă.

La analiza dispersiei teritoriale a ISD trebuie avut în vedere și faptul că cercetarea statistică a localizat teritorial ISD după sediul social al întreprinderilor investiție directă, ceea ce nu corespunde totdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2011
Repartizare pe regiuni de dezvoltare**

	milioane euro	
	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	55139	100.0
BUCUREȘTI - ILFOV	34021	61.7
CENTRU	4215	7.6
SUD - MUNTENIA	4059	7.4
VEST	3987	7.2
SUD-EST	2970	5.4
NORD-VEST	2454	4.5
SUD-VEST - OLTENIA	1806	3.3
NORD-EST	1627	2.9

2.4. Repartizarea soldului ISD pe țări de origine

Repartizarea soldului ISD în funcție de țările de proveniență a capitalului este redată în tabelul de mai jos. Sunt evidențiate toate țările de origine a investițiilor directe de cel puțin 100 milioane euro.

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara deținătorului nemijlocit a cel puțin 10% din capitalul social al întreprinderilor investiție directă rezidente, conform principiului „*Immediate Country Basis*”.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2011
Repartizare pe țări de origine**

milioane euro

	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	55139	100.0
Olanda	11982	21.7
Austria	9667	17.5
Germania	6272	11.4
Franța	5042	9.1
Italia	3341	6.1
Grecia	2934	5.3
Cipru	2536	4.6
Elveția	1839	3.3
Statele Unite ale Americii	1420	2.6
Luxemburg	1274	2.3
Belgia	1116	2.0
Spania	958	1.7
Cehia	816	1.5
Marea Britanie	719	1.3
Turcia	622	1.1
Ungaria	611	1.1
Suedia	402	0.7
Liban	330	0.6
Canada	256	0.5
Danemarca	241	0.4
Norvegia	209	0.4
Polonia	198	0.4
Portugalia	194	0.4
Irlanda	193	0.4
Gibraltar	193	0.4
Virgine Britanice (Insulele)	190	0.4
Japonia	183	0.3
Finlanda	170	0.3
Israel	166	0.3
BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare)	162	0.3
Alte țări *	903	1.6

* Țări de origine a unor investiții mai mici de 100 de milioane de euro

Primele 4 țări clasate după ponderea deținută în soldul ISD la 31 decembrie 2011 sunt: Olanda (21,7% din soldul ISD la sfârșitul anului 2011), Austria (17,5 %), Germania (11,4%) și Franța (9,1%), ierarhie neschimbată din anul 2009.

3. Tipuri de investiții străine directe

Fluxul de participații la capital în întreprinderile ISD în anul 2011, în valoare de 4009 milioane euro este diferențiat în *greenfield*, *fuziuni și achiziții* și *dezvoltare de firme*.

În anul 2011 *investițiile greenfield* au înregistrat un nivel foarte redus, de numai 27 milioane euro reprezentând 0,7% din participațiile la capital în întreprinderile investiție străină directă în anul 2011, în aceeași situație aflându-se și investițiile din categoria *fuziuni și achiziții (M&A)* cu 86 milioane euro (2,1 % din participații); ponderea predominantă în fluxul participațiilor la capital în 2011 este reprezentată de *dezvoltările de firme* cu o valoare de 3896 milioane euro, respectiv 97,2% din participații.

Pentru a aprecia impactul de durată al *investițiilor greenfield* asupra economiei, au fost evidențiate și *acumulările de investiții străine directe (solduri)* în întreprinderile înființate prin investiții *greenfield*, denumite *întreprinderi greenfield*.

Din punct de vedere al repartizării pe principalele activități economice, investițiile străine directe în *întreprinderi greenfield* s-au orientat cu precădere spre industria prelucrătoare (28,6% din soldul ISD în *întreprinderi greenfield*). Alte ramuri în care aceste investiții au o pondere semnificativă sunt: comerț (19,6%), construcții și tranzacții imobiliare (14,7%), intermediari financiare și asigurări (14,2%).

Cea mai mare parte a investițiilor străine directe în *întreprinderi greenfield* se concentrează, ca și ansamblul ISD, în regiunea BUCUREȘTI-ILFOV (60,5% din soldul ISD în *întreprinderi greenfield*); urmează regiunea CENTRU cu 11,0% și regiunile VEST și SUD-MUNTENIA cu 9,3%, respectiv 6,3% din soldul ISD în *întreprinderi greenfield*.

Considerată după mărimea investițiilor străine directe în *întreprinderi greenfield*, ordinea țărilor de proveniență a acestora diferă întrucâtva de ordinea stabilită în funcție de originea soldului total al ISD. Astfel, cele mai mari investiții în *întreprinderi greenfield* provin din Olanda (19,3%), urmate de cele din Germania (18,0%), Austria (10,7%) și Italia (8,7%) .

4. Veniturile realizate din ISD

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în anul 2011 au înregistrat suma de 411 milioane euro, ceea ce reprezintă o diminuare cu 80 de milioane euro în raport cu anul precedent. *Veniturile nete* sunt constituite din *veniturile din participații la capital* și din *veniturile nete din dobânzi*.

Veniturile din participații la capital reprezintă *profiturile nete* obținute de întreprinderile ISD, în valoare de 4710 milioane euro, diminuate cu *pierderile* înregistrate de întreprinderile ISD în valoare de 5132 milioane euro și reprezintă pentru anul 2011 o pierdere de 422 milioane euro.

Prin diminuarea veniturilor din participații la capital cu valoarea *dividendelor repartizate* în anul 2011 investitorilor străini direcți (în sumă de 2075 milioane euro) se obține o *pierdere netă*, pe ansamblul ISD, în sumă de 2497 milioane euro, calculată conform metodologiei internaționale de determinare a profitului reinvestit.

Veniturile nete din dobânzi primite de către investitorii străini direcți la creditele acordate întreprinderilor lor din România, atât direct cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, au înregistrat un nivel de 833 milioane euro.

5. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă

Activitatea de export/import a întreprinderilor ISD a avut un impact pozitiv asupra comerțului exterior al României, contribuția acestora la exporturi fiind de 71,4% în timp ce contribuția la importuri este de 62,6%.

	milioane euro			
	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)	
	întrep. ISD	(%) întrep. ISD în total economie *)	întrep. ISD	(%) întrep. ISD în total economie *)
Total, din care:	31418	71.4	33358	62.6
Industrie, din care:	27257	61.9	23262	43.6
Industria extractivă	613	1.4	551	1.0
Industria prelucrătoare, din care:	26135	59.3	22120	41.5
-alimente, băuturi și tutun	404	0.9	1138	2.1
-ciment, sticlă, ceramică	151	0.3	277	0.5
-fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1355	3.1	470	0.9
-fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	4137	9.4	3474	6.5
-mașini, utilaje și echipamente	1158	2.6	673	1.3
-metalurgie	3372	7.7	1893	3.5
-mijloace de transport	8019	18.2	5783	10.9
-prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc, mase plastice	3922	8.9	5639	10.6
-textile, confecții și pielărie	3356	7.6	2435	4.6
-alte ramuri ale industriei prelucrătoare	261	0.6	338	0.6
Energie electrică, gaze și apă	509	1.2	591	1.1
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative	64	0.1	106	0.2
Agricultură, silvicultură și pescuit	546	1.2	217	0.4
Comerț	3338	7.6	8883	16.7
Construcții și tranzacții imobiliare	67	0.2	145	0.3
Hoteluri și restaurante	2	0.0	15	0.0
Tehnologia informației și comunicații	74	0.2	465	0.9
Intermedieri financiare și asigurări	32	0.1	136	0.3
Transporturi	36	0.1	115	0.2
Alte activități	2	0.0	14	0.0

*) Nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN 84 Administrație publică, 97/98 Activități ale gospodăriilor populației și 99 Activități extrateritoriale.

NOTĂ: Exporturile și importurile sunt agregate după activitatea de bază a firmelor, conform CAEN Rev. 2

În ceea ce privește soldul balanței comerciale agregate a întreprinderilor ISD pe diferitele ramuri economice, se constată că *industria prelucrătoare* este principala ramură cu excedent comercial (4015 milioane euro) și aceasta în special datorită subramurilor *mijloace de transport* (excedent 2236 milioane euro), *metalurgie* (excedent 1479 milioane euro) și *mașini, utilaje și echipamente* (excedent 485 milioane euro).

Este de menționat că *agricultura, silvicultura și pescuitul*, deși a înregistrat ISD la un nivel relativ redus (2,4% din soldul ISD la 31 decembrie 2011), constituie cea de a doua ramură a economiei în care întreprinderile ISD au înregistrat excedent comercial agregat (329 milioane euro). În toate celelalte ramuri întreprinderile ISD au înregistrat deficit comercial agregat.

Exporturile și importurile întreprinderilor ISD sunt cele aferente companiilor cercetate în mod exhaustiv (peste 20 de salariați). Datele privind exportul și importul pe ansamblul economiei, luate în calcul la determinarea mărimilor relative, sunt cele raportate de operatorii economici care au depășit pragurile valorice de raportare pentru anul 2011, stabilite pentru declarațiile Intrastat.